

Beletristica, știință, arte, viața socială, modă.

Pesta Dominica 9/21 fauru	Va ești în ffa-care do- mineca, cu portrete și alte ilustrațiuni. În ffa-care anu pre- numeranții capeta două tablouri pompoze.	Pretul pentru Austria pe jan.—jun. 4 fl. pentru ta- blou 80 cr Pentru România pe jan.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanți.	Nr. 6.	Cancelari'a redacțiunii Strata lui Leopoldu Nr. 4., unde sunt a se adresă manuscritele și banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tôte pos- tele. Pentru Român'ia în librari'a dloru Socecu et.comp în Bucuresci.	Anulu V 1869.
--	--	---	-------------------------	--	---	--

Epistole estetice către o copilă.

I.

Epistola introductoria.

Amic'a mea! Ai cercetat în sedar se afli unu compendiu de estetica usioru de întielesu, și eu se-ti împartiescu deci într'unu ciclu de epistole aceea ce este de neaparata trebuintia unei femei spre cultivarea gustului ei. Dă, aveti tóta dreptatea, multe din acelea ce s'au scrisu despre acestu sujetu, diu sunt numai vörbe göle, sofisme desierte și litere mörte; nemultiumite aruncati la o parte câte o carte buna, pentru că din caus'a formei sale scolastice vi este neintielegibila. Inse totusi din caus'a acésta nu se pöte denegá nici decum influinti'a aceea mare, ce o au opurile scrise într'unu modu scientificu, despre prosperitatea omenimii. Desi este unu ce constatatu, că cu mintea comuna cine-va se pöte orientá mai usioru și mai comodu în viéti'a sa, decâtu cu sciinti'a, și că atâtu acésta, câtu și cealalta nu sunt de ajunsu candu este vorba despre teritoriulu obiectelor suprasensuale: totusi trebuie se concedemu, că sciinti'a a datu lumina atâtu particulariloru, câtu și la popöre întregi, unde mintea comuna le-ar fi condusu în abisuri. Si din contra adesea acésta a respinsu sciinti'a abatatória érase în frontierele sale, din care urmédia, că ambele sunt necesarie,

pentru ca se desvolteze și cultiveze pe omu, că ambele trebuie se-si stea în ajutoriu unei alteia. Inse sciinti'a de ordinariu se serve de o limba care este întielesu numai de aceia cari sunt initiati într'ins'a, și de o metoda care neprudentulu i este mai multu obstaculösa în liber'a sa meditare decâtu avansatória.

De aceea ar fi bine, candu scriitori poporali aru prelucrá rezultatele scrutáriloru scientifiche într'unu modu întielegibilu în comunu, pentru ca astfelu aceste se iésa din camer'a de studiatu în viéti'a de tôte dilele. Acésta s'ar poté face mai alesu cu acele obiecte, a caroru chiarificare aru fi avantağıosa și necesaria pentru ffa-care omu. Unu astfelu este și estetic'a, se o numimu inventiatur'a gustului, séu sciinti'a frumosulu séu sciinti'a artei.

Tempulu a demonstratu, că sciinti'a a facutu förte pucinu pentru acésta ramura a sciintiei. Rafael, Mozart, Canova, Paladio, Shakespeare n'au aflatu estetici de ajunsu pentru geniulu loru, ei au urmatu drumulu loru propriu, și atâtu artea, câtu și sciinti'a deveni opulu loru originalu. Voiescu deci a ve conduce într'o scöla preliminară a sciintiei acesteia, care este deschisa și pentru femei, a caroru intentiune a vietiei nu este și nu trebuie se fia, a-si imposesá limb'a și modulu de a meditá alu prudentiloru. Dinsele voru aflá într'ins'a placerea și amorulu către totu

ce este frumosu, adevratu si bunu, nutrementu pentru spiritulu si anima, si placerea cea mai nobila, care li va infrumsetia juneti'a si li va indulci si intari tota vietii'a lor.

II.

Despre poterile sufletului.

De si ve promisesem a ve scrie intr'unu modu catu se pote de poporalu, totusi nu ve potu reserva oresi-care incordare a mintii dvostre. Dara nu veti fi constrinsa a invetiá nimica nou, ci numai a desteptá acelea idei, cari deja se afla in spiritulu dvostre, inse dormitandu. Spiritulu umanu trebuie se cresca totu in acelu modu precum cresc si plantele. Desvoltarea si latirea formei lui nu vine din afara, tote partile, lui se desvolta din launtru spre afara, de la radecina pana la fructu, dara inainte de tote germele zace ascunsu inlauntru, mainte chiaru si de inceputulu vietii organice. Astfelu si dvostre trebuie se scoteti din interiorulu dvostre acele cunoscintie, cari se ve prepara spre o astfelu de sciintia sublima precum este sciintia frumosului. Dara nu ve spariati; o se ve fia mai usioru decatu pote ve imaginati, si acest'a cu atatu mai vertosu, de ore ce obiectulu contemplatiuniloru dvostre este fiinti'a si anim'a dvostre propria. Da, numai despre acest'a din urma si singuru despre acest'a pote aici fi vorba; invelitoarea acesteia, adeca corpulu la nesce cercetari sublimi nu pote fi luatu in considerare; elu este numai o aparintia efemera de astadi pana mane, elu nu este parte constitutiva a omului, ci numai colib'a seu templulu acestuia. Noi aici avemu de a face cu intransitivulu si eternulu, cu spiritulu pe care insu-si Domnedieu ni l'a inspiratu, care de si areta nesce poteru atatu de diferite, este totusi unu intregu ca totulu ce este dieiescu. Dara, precum amu disu, poterile sunt diferite, si noi cu mintea nostra trecatoria nu potemu suscepe anim'a intréga fara de a o impartii in cugetarile nostre in calitatile ei singularie. Acest'a ve va fi forte usioru; de ore ce sciti, ca spiritulu umanu pote cugeta, voi si a simti.

Aceste trei poteru principale si-iau originea loru dintr'o unitate comuna, adeca din simtire. A simti in sensu comunu semnifica: a fi miscatu prin impresiuni esterne, si in sensulu acest'a chiaru si o planta are simtire. Florea sórelui urmédia cursului lui, foile mimosei se inchidu la cea mai mica atingere. Plant'a inse nu se pote deosebi de impresiunea primita, ea inca nu pote a contrapune esteriorulu interiorulu, ca-ci i lipsesce anim'a. Animalulu se deosebesce de obiectele lumei esterne, de aceea elu si-observedia

schimbările starei sale si a obiectelor ce cauzeza acest'a schimbare. Plant'a simtiesce miscarea luminei, inse nu ajunge la cunoscintia; ea simte caldur'a si recel'a, dara nu ajunge la cunoscintia caldului a recelui si luminosului. Animalulu simte caldur'a si recel'a, fiindu iritatu de aceste poteru, precum primesce si plant'a iritatiunea luminei; dara sensualitatea acest'a devine totu odata o observatiune a starei sale proprie, se schimba in simtire. Acele iritatiuni deci, cari marescu poterea vitala, influentieza binefacteriu a supra-i, cauzeza unu sensu alu placutului si alu deliciului; acelea iritatiuni inse, cari obstaculeza poterea vitala, cauzeza neplacerea si indeliciulu. In casulu primu sufletulu (anim'a) nisuesce la acelea ce-i sunt favorabile, opunendu-se la tote acelea cari i sunt nefavorabile. Sensualitatea devine o pasiune si o detestatiune.

Vointii'a se desvolta din simtire. Dara si cunoscintia se nasce din simtire, ca-ci deca n'ar influentia a supra sufletului obiecte esterne si nu l'aru irita, elu nu ar pote ave imaginatiuni, prin urmare nu si-ar pote crea idei. Cunoscintia incepe indata cu vederea obiectelor, cari irita sufletulu, seu rechiamu o simtire intr'insulu, si acestu inceputu apoi se numesce „contemplatiune.“

Fara obiectu nu pote fi vorba despre contemplatiune, fara subiectu nu pote esiste predicatu. Noi potemu face chiaru si situatiunile sufletului nostru propriu de obiectu alu contemplatiunii, de esemp. dorerea, punendu, oresicum acestu simtiementu inaintea nostra spre a-lu contempla. Animalulu inca si-are contemplatiunile sale, dara i remanu nepricepute, de ore ce elu nu pote colegá singuraticele contemplatiuni intr'o idea comuna.

Calulu asemenea omului vede pomulu de meru, plut'a si bradulu, dara elu sta la singuratic'a sa contemplatiune, nu pote cuprinde diferitele intr'o singura legatura, in ide'a comuna de „arbore.“ Copilulu deja vede in primululu meru arborele, vede apoi o pluta, dice: acest'a inca este unu arbore! De ore ce elu deja a deosebitu partile principale ce se tienu de unu arbore, de semnele casuale, si deca lu-vei conduce la unu bradu, elu si intr'acest'a va recunosce „arborele.“ Sufletulu animalului nu iese nici odata din frontierele sensualismului.

Cu totulu altfelu e sufletulu umanu, care se ridica pana la libertatea spiritului. In cunoscintia de sine elu se simte mai sublimu decatu sensualitatea, elu se simte ruditu cu eternulu spiritulu dieiescu. Elu nu se pote retrage de la impresiunile sensualistice ale lumei esterne, dara elu reg-

néza simțirea prin forț'a ideii. Elu nisuieste la voluptate, dara voluptatea animala nu-i place; nisuieste spre adeveru si spre dreptu, pasiunea sensuala devine vointia morala. Bucuri'a, dupa fortunat'a cercetare a unui adeveru, multumirea cu sine insu-si dupa o fapta buna, este o placere si unu deliciu, care este mai presusu de ori si ce bucuria pamentésca. Omulu, de óre ce simte ca o fiintia spirituala, si-desvóita simtiurile sale spre simtiuri si fapte morale, precum elu meditandu le ridica la contemplatiuni si idei. Si din contra, de óre ce sufletulu (anim'a)*) spiritualu simte totu deodata ca o fiintia sensuala, elu ornédia spiritualulu cu grati'a sensualismului, elu privesce si gusta suprasensualitatea in incorporatiunea sensuala. Ide'a spirituala se marita cu simțirea corporala, formandu astfeliu simtiementulu frumosului, si prin frumosulu sensualitatea umana se nobilitéza.

O astfeliu de simțire nobilitata, care nasce din sensualitate, grecii o numira *ἀσθησις* (estesis). Uioru ve poteti acuma inchipuí, cum din acést'a s'a nascutu cuventulu esteticá si câ sciinti'a simtiemintelóru, cu aceea deosebire, câ aici simțirea nu se ia numai in intielesulu sensualisticu.

I. G. Barlitu.



Strain'a.**)

Multi mi-dîcu c'asiu fi straina
Ici — in dulce tîer'a mea,
Si n'ar fi picu de tierina
Sê o potu numí — a mea!

Multi mi-dîcu, — si-a buna séma
Câ acestia aru dorí,
Ca pre-o biéta de orfana
Sê me véda-a totu cersî.

Sê cersiescu — eu indurare
De la-acei ce m'asuprescu,
De la-acei ce a mea stare
Si mosîa mi-o rapescu?!

Unde odata cu mandria
Numai singura-am domnitú,
In acést'a — Romania
Eu straina-am devenitu!

Unde Optumu, Mihaiu Bravulu,
Memmorutulu stapanea, —
Astu pamentu de-eroi ca bradulu
Nu e mai multu mosi'a mea?!

*) Sufletu in psihologia se dice la spiritulu umanu fiindu inca in legatura cu corpu, spiritu se dice atunce candu corpu lu a moritu, séu candu ni-lu imaginamu afara din corpu.

***) Declamata in concertuln din Timisió'r'a de dsiór'a Red. Vióra Sierbanu.

'N a mea casa si mosîa
N'am nimicu ce-arú fi alu meu,
Câ-ci neamiculu cu trufia
Me apésa totu mereu.

Ma ce-e multu! — si alu meu nume
Nu-lu mai sufere unu momentu,
Si-ar voi a me depune
Chiaru de vía — in mormentu.

Ca pre-o mumia 'nvelita
In rusîne si pecatu:
Prin o lege urgisita,
C'am moritu — m'a decretatu!

Eu ce simtu in este bratie
Inca sange stramosiescu,
Eu sê n'am — sê n'am viétia??
Nu —! — eu inca mai traiescu;

Dica crud'a tiranía
C'am moritu, — câ nu mai sumu,
S'a vedé câ inca-e vía
Gintea brava de romanu.

Si a vedé, — vedé odata
C'astu pamentu vechiu, stramosiescu
N'a mai fi pamentu de préda
Ci c'am dreptu — sê lu stapanescu!

Eu! — straina 'n asta tîera
Unde vedu eu neamulu meu, —
Si sê fiu totu de ocara? — — —?
Sê ferésca Domnedieu!

Adi candu vedu eu pe cerime
Stralucindu o mandra stea,
Cand o brava Romanime
Vedu aici 'naintea mea.

Candu me vedu incungiurata
De ai Romei bravi copii, —
In deplinu sumu incantata,
Câ ci straina nu potu fi!

Dica-ori cine câ-su straina
Ici in dulce tîer'a mea,
Eu voi spune ca Romana
C'asta tîera e — a mea!

I. Grozescu.

Intriga si amoru.

— Novela. —

(Fine).

Ea e fantasta, continuà elu, si visurile ei o au maltratatu multu, dar acum si-a ajunsu culmea. Vedi, frate, dta, unu sufletu nobilu si nevínovatu o ai redicatu la culmea suferintiei fara voia si scire; dar numai pentru acea dóra, ca sê pare câ provedinti'a a sciutu, câ singuru dta vei fi capabilu a o scóte din aceea ince a caditu. Ea te iubescu, te-a veditu odata, de dóue ori,

— si sufletulu si cugetulu ei s'a alipitu de dta cu totu morbulu unei fantaste. Am creditu, câ morbulu ei va fi produptulu unui minutu, si se va domoli in celaltu minutu; dar m'am insielatu. Morbulu ei in tóta diu'a e mai puternicu si nu odata i-am luatu din mana cutitulu, sticl'a cu otrava, cu cari voiá a se sinucide pentru morbosulu ei amoru.

Basilu erá suprsu, si cuvintele lui Nicorescu cele doreróse, dar mai alesu suferinti'a nevinovatei fetióre de totulu lu-uimí.

— Dta, singuru dta poti vindecá ból'a asta estrema si puternica. — Sum convinsu de nobletí'a dtale si pentru aceea am concursu la dta cu atát'a confidintia. Te rogu, fâ pentru mine, ba pentru ea, pentru unu omu nenorocosu.

— Dar ce se póte aci face? — intrebà Basilu, silindu-se cu tóta puterea a stá de ajutoriu.

— Din putinu stâ efeptulu amice! Scrie o cedula, cum voiú dice eu, — eu o voiú duce asta la ea, ea va crede tóte — si va fi fericita. Ea dupa scrisórea dtale va crede, câ o iubesci si e destulu.

— Dar apoi, apoi domnule? Nu-ti aduce aminte, câ unu sufletu morbosu prin asta numai se 'mpintenédia la o patima, ce insielandu-o devine nebunia.

— Ba nu amice. Eu numai vr'o trei díle am trebuintia de mangaiarea ei; si dupa trei díle voiú intreprinde o caletoria, carea o doresce de multu, si in care va uitá de idolulu sêu. Pre langa ace'a me voiú straduí a-i creá nesce impregiurári bine maestríte, câtu ea nesmintitu se va vindecá, — ast'a o dícu din indrumare medicala; — dar' pana ce voiú poté intreprinde ceva, negresítu am trebuintia de mangaiarea ei. Te rogu amice!...

Basilu miscatu de cele mai nobile simtíeminte a face multu pentru unu sufletu nenorocosu — se puse la mésa, luà condeiulu — si díse: sê-mi dictedi domnule cum vei aflá mai cu cale.

— Me rogu!

„Adorata Rosa! Oh câta dorere am suferitu câ asié tardíu fui incredintiatu de simpati'a ce ai oferitu acestui sufletu iubitoriu; dar in urma am devenitu a cunosce ceea ce me feresce. Nu este icóna si fiintia in lume la care se privésca ochii mei afara de tine. Tu esti angerulu, fericirea mea. Pastrédia - mi credintí'a, pastrédia — alu teu amoru!“

Celu ce te adóra

Basilu.

Dupa ce sfirsí epistol'a Basilu, o impaturà si o dadù lui Nicorescu, dícandu:

— Aci e epistol'a, dle, déca va avé urmári

mai doreróse, sê nu fia vin'a mea; oh eu sciu ce este a suferí pentru amoru!

— Inca una, amice, promite-mi inca una. Numai o íntelnire, — unu picu de teatru, si alta nimicu. Déca cumva nu mi-ar crede mie — o 'ntelnire, amice, câte-va cuvinte calde — si tóte voru fi ispravite. Eu ti-voiu da ocaziune si ti-voiu dictá cuvintele cari sê i le spuni — si pe ea o scoti de la perire. Pentru unu sufletu ce tragana in gur'a mortii, amice!...

Basilu se cugetà unu picu — nu se potea resolvá a esprime cuiva in viétia cuventulu! te iubescu, si inca pe calea nobletiei; dar in urma invinse bunéti'a sufletului si díse:

— Bine, voiú vení la 'ntelnire, i voiú dechiará amoru, — tóte le voiú face pentru ea. Tóte 'n lume le voiú probá pentru vindecare ei.

— Multiumescu, amice, — déca ti-asíu poté serví in viéti'a, acel'a ar fi celu mai fericitu momentu pentru mine, candu s'ar da ocaziune a-ti serví, — díse Nicorescu — si luandu-si palari'a, — esí din casa.

Dupa ce parasi pe Basilu, preste câte-va minute, pe cand inserase lu-vedemu trecandu repede pe o strada strimta, pe unde nu pré speredi a vedé omu de omenia, numai câte unu vagabundu, clintíendu si pe ast'a si pe ceea ferésta, pe cari vedeai privindu nesce capete de femei cu peru íncretítu, cu fetiele si sprincenele mangíte, ca nesce comedianté.

La o ferésta statù in locu si batù cu degetulu. Mintenu se iví o fémeia, pré tenera de acuiratiunea intreprinsa — si dupa o stringere de mana, Nicorescu incepù:

— Fórté bine, apucatura satanica, fapta intr'adeveru de gentlemanu — planulu reese stralucitu. Fii gata, pe mane ti-castiga copilasiulu, scii cum am vorbitu — fatia palida, vorba slaba si suferitória — scii tu.... apoi poimane 'n dumbrava acolo e planisata scen'a cea frumósa. La asta inca nu e provocatu — odata destulu atát'a — mane inse lu-voiu provocá — elu e mai nobilu decátu sê nu-lu potemu intrebuintia asié precum voimu. Nópte buna! — díse Nicorescu.

— Nu uitá promisiunea! Va fi a mea recompens'a servitiului asié ai dísu — strigà femeí'a dupa elu — apoi si-trase capulu pe ferésta, ca buh'a 'n borta.

Multe secrete are viéti'a ast'a!

* * *

Sinovia erá singura in odai'a sa ca o turturea. Capulu i erá radiematu pe mana, — si plangea, plangea amaru. Totu suspinulu ei erá o flacara ce ardea puterea vietii sale, tóta lacrim'a erá o unda de doreri ucigatórie.



REBECA SI ELEASARU.

Naintea ei zacea o epistola, si acést'a epistola atât'a erá uđa de lacrime, câtu abié se mai cunosceau literele.

De unde e epistol'a acésta, cum a sositu in man'a ei chiar prin acel'a ce n'ar fi voitu? Óre nu Domnedieu a voitu asié? Oh de câte ori ne protegédia Domnedieu atunci, candu noi nici nu scimu.

Epistol'a suná:

„Adorata Rosa! oh câtă dorere am suferitu, câ asié tardiu fui incredintiatu de simpatia ce ai oferitu acestui sufletu iubitoriu; dar in urma am devenitu a cunosce ceea ce me fericesce. Nu este icóna si fiintia 'n lume, la care sê privésca ochii mei afara de tine. Tu esti angerulu, fericirea mea. Pastrédia-mi credintia, pastrédia-alu teu amoru!

Celu ce te adóra

Basilu.

Acést'a epistola betranulu Mironu o aduse Sinoviei, cu acestea cuvinte: Eu nu voiu sila, fetu-meu; dar te iubescu, si-ti vreu fericirea, si pentru aceea, sê te convingi — éta, cetesce! Sinovia a cetitu epistol'a pana 'n capetu, si, dóra ca suferintia sê-i fia mai lunga, séu dóra sê móra asié cum doria, — Domnedieu i-a datu mai multa putere, decâtu sê se franga la cetirea ei, si 'n pripa sê móra.

Adeverate sunt acestea, Dómne póte unu omu pana aici a ajunge — voesce si scie Domnedieu de atât'a suferintia? oh!... Domnedieu le scie tóte, si scie si suferintia mea; si, câ-ci nu moriu, câ-ci nu me dobóra — Domnedieu trebuie sê aiba scopulu a me mangaiá. Oh dar mangaiare nu mai este in viétia pentru mine afara de amurulu lui Basilu. Acestea sunt misieli, intrige diavolesci, — nu, nu potu fi adeverate, eu voiu fi fierice in bratiulu lui Basilu; — — dar totusi — unu parinte, care atâtu m'a iubit, — oh elu nu póte incuráa intriga in contra vietii mele.

Astufeliu cugetá Sinovia apoi éra plangea.

Déca e dreptu, câ sufletulu omului si-va luá resplat'a pentru fapte asié pre cum le-a facutu — ori in asta lume, ori in ceea viétia; atunci eu trebuie sê fiu fericita. In asta lume fericirea a trecutu pentru mine; dar in ceea lume o voiu affá — si sum multiamita. — Dar ah, déca elu e infidelu?... oh câ-ci nu esti ací Basilu sê provocu pe Domnedieulu celu ce iubescu si condamna se descinda in flacara si 'n lumini, si naintea fetiei lui sê mi spunu, déca me iubesci, déca mi-ai fostu infidelu!

Eu singura i-am datu indrumare sê me in-

cungiure pana va trece viforulu, eu, in contra vointiei lui — si — oh câ-ci nu e ací!

Cine scie ce se va mai intemplá, si elu cu indrumarea mea póte va fi departe; dóra me voru silí la mirele celu uritu, si elu va fi departe si nu va sci nimica — sê vina, sê morimu ambii — séu, oh déca elu ar fi infidelu, eu singura — iertandu pecatele lui.

Astufeliu cugetá Sinovia, — apoi éra plangea fara sperantia de mangaiare, fara repausu.

Batu la usia.

Sinovi'a ascunse epistol'a, si sterse lacramile, si óre-cum in pripa uitata de sine, strigá sê intre.

Si pe usia 'ndata intrá o femeia tenera si frumósa, dar palida ca unu angeru morbosu. De pe fati'a ei ace bine construata se parea a se vedé suferintia, ce i a rapitu gratiile cele fragede. Pe sinu tienea unu copilasiu micu, frumosielu ca unu angerasiu.

— Iérta, domnisióra, la o cersitoria, — am cautatu celalalte odái, dar tóte fura incuiate naintea mea, si am avutu trebuintia ne 'ncungiurata sê intru. Spune-mi domnisióra, nu siede acum aici unu teneru cu numele Basilu?

— Nu siede aici, elu a mersu acum nu sciu unde, — díse Sinovia si-i se rumpse cuventulu, ca si cand si ar fi inchiegatu limb'a in gura.

— Oh de va rentorná candva, sê-i spuneti, ve rogu pe tóte suferintiele unei fetióre nefericite — spuneti-i sê nu me 'ncungiure. I-am scrisu de multe ori, dar elu me 'ncungiura. Spuneti-i câ n'am pana de tóte dílele; spuneti-i, câ copilulu lui intinde manutiile si cere de mancare, spuneti-i sê me cercetedie. Sinovia típá ca si cand i ar fi strapunsu anim'a cu unu cutitu, apoi cadiu lesinata.

Pe cand se tredí, in casa nu erá niminea. Pe mésa erá o cedula mica in care, erá scrisu de mana femeiesca: „Érta-me domnisióra, câ pentru nenorocirea mea a trebuitu sê suferi. Spune lui Basilu, te rogu, sê lase bratiulu imbuibării, — sê rentórca, sê me scótia din gur'a mortii.“

Sinovi'a ingenunchiá naintea unei icóne si se rogá lui Domnedieu: iérta Dómne pecatele lui Basilu; iérta-me Dómne, câ am peccatuitu in contra parintelui meu, eu voiu fi buna, — elu vré fericirea mea! Oh parinte dulce, iérta-me!!

* * *

De o parte a orasiului, nu departe nici de orasiu, nici de castelulu betranului Mironu — se 'ntindea o paduritia romantica si verde, cu praturi frumóse, cu carári maestrite si cu straturi in florite, ca unu paradis. Acést'a paduritia se

numiá „dumbrava“ si serviá de cele mai frumóse petreceri publicului din giuru.

Acést'a e dumbrav'a de care audíramu pana aci amintindu pe Nicorescu.

Aici aflámu in o séra frumósa, dupa cele in-template cu putine díle mai tardíu, petrecandu famili'a betranului Mironu, acompaniata de amicu-
culu betranului, Petru Nicorescu, — care de unu tempu totu mai desu cercetá cas'a lui Mironu.

Grup'a 'ntréga viniá indereptu, ér' Sinovia cu Nicorescu naintea loru de câti-va pasi, con-versandu.

— Cátu e de frumósa sér'a, câtu de fantas-tice luminele ei, câtu de amorosu in aeru totu atomulu. Este dar, câ omulu in astufeliu de mo-minte se simte fericitu, domnisióra, — díse Ni-corescu.

— Da, — in câtu se simte omulu fericitu, atérna de la impregiurári fórte multu; dar este câ o astufeliu de séra e incantatória. Vi suntemu datori cu multiamire, domnule. Tatalu meu mi-spuse, câ acést'a preambulare frumósa dvóstre o-ati planisatu.

— Eu asiu fi ferice, domnisióra, déca numai unu momentu, celu pucinu, v'asiu poté castigá de placere; si déca dvóstre ve petreceti, ve delectati in poesi'a serii — eu sum celu mai ferice.

— Dar éta, domnule, eu nu-mi potu es-plicá — atátu sum de obosita — díse Sinovia; si acést'a erá adevéru, — suferinti'a in dílele din urma i franse poterile intr'atát'a, câtu abié se mai cunoscea in acésta mumia sacra fetiór'a cea 'nflorita si gratiosa.

— Oh, me rogu, domnisióra, indata vomu ajunge la chioscu, la unulu dintre cele mai pompóse, — díse Nicorescu.

Continuandu conversarea mai in colo astu-feliu ajunsera chiosculu. Ei se asiedara acolo, ér grup'a, ce viniá indereptu, trecea pe alta parte, ca si cand ar ratecí pe alta cale.

Conversarea intre ambii curgea, candu s'au-díra nesce cuvinte rogatórie in apropiarea loru.

Sinovia ascultá, cugetandu, câ vine betra-nulu parinte — — dar conversatorii fura de to-tulu altii, pe cine nici nu cugetá nenorocít'a fetióra.

Erau doi insi — unu teneru si o féta, pe o cale despartita de ceea, unde siedeá Sinovia cu Nicorescu, despartíta prin o paduritía ingusta, dar stufosa, prin care, celu pucinu acum sér'a, nu se vedea nimicu. Sinovia candu audí celu d'antáiu cuventu, rumení ca flacar'a — apoi si-inclestá manile si statú ca ametíta. Nicorescu se

parea neinteresatu de tóte — pana ce ochii-i amblau ca la sierpe.

— Oh numai unu cuventu, numai o radia, numai o imbiare la speranti'a amorului teu — si voiú calcá in pitióre totu ce am simtítu in viétia, — le voiú ignorá si negá tóte, numai unei idei voiú traí, Rosa: a me fericí prin tine.

— Oh câtu sunt de frumóse cuvintele tale Basilu, déca ar fi atátu de sincere! Iérta-me draga, eu póte sciu câ amorulu teu fu unu fluture; dar schimba-ti pasiulu, — eu mi-am cónsacratu tóte tie, — voesce si me poti ucide!

— Au n'ai credinti'a 'n mine Rosa, oh numai o viétia am, poftesce si eu o voiú depune la pi-ciórele tale; voesce, si eu traescu, — voesce, si eu moriu.

— Óre, ce-ar díce, fetiór'a ceea — intrebà vócea femeesca, — ce ar díce Sinovia, déca ti-ai oferí tóte mie?

— Eu nu iubescu pre Sinovia, — o fama Rosa, o fama falsa, si alta nimicu.

Sinovi'a la cuvintele din urma se scolà re-pede.

— Sê mergemu acum — díse, si scolandu-se 'n pitióre; porní, dar la pasiulu celu d'antáiu cadiù lesinata.

(Finea finei va urmá.)

V. R. Buticescu.

Plangerea amantei.

Frunđuilitia rosmarinu,
Tóte trecu si éra vinu,
Numai badea, alu meu bine,
Dusu-s'a si nu mai vine.
Déca sórele se duce,
Deminéti'a éra si luce;
Dar tu bade, ai plecatu,
Si 'n grea nópte m'ai lasatu.
Ce nu víi sê se lumine
Nóptea 'ntinsa peste mine?
Déca paserile sboru
Catra ceriulu fara noru,
Ele vinu in primavéra,
Mandru florile crescu éra;
Ce nu víi si tu baditia,
Sê 'nflorésc'a mea guritia?
Precum vedu eu, dragulu meu,
S'a recitu amorulu teu;
Precum vedu eu, ai uitatu
Sinulu ce l'ai desmierdatu.
Oh, asié e acést'a lume,
Totu ce are-unu dulce nume
E uitatu intr'unu momentu,
Cum n'ar fi fostu pe pamentu!

Oradea-mare

Maria Suclu B.

SALONU.

Conversare cu cetitóriele.

(In o societate interesanta, — propunerea unei dame, — câte laude au scrisu literatii cei mari despre femei, — unu adversariu alu femeiloru, — ce este femei'a, — istori'a unui maritisiu, — o aventura in balulu mascatu, — la „corso“ in Pest'a, — o dama escentrica.)

In tómn'a trecuta, departe de capital'a Ungariei, petreceam la o casa ospitala romana. Intr'o di se adunã o societate frumoasa, tempulu trecea iute intre discursuri interesante. Un'a dintre dómnele presinte me provocã sã insiru tóte laudele despre femei, câte am cetitu in scriitorii cei mari.

— Pré bucorosu, dómn'a mea, inse atunce asiu avé trebuintia de unu tempu de mai multe óre, cá-ci acestu obieptu e atãtu de bogatu, incãtu asiu poté sã scriu despre elu unu tomu intregu.

— Bucura-te, mi-dise unu barbatu, cá ai sã insiri numai laudele ce s'au scrisu despre femei, — cá-ci de cumva eu te-asiu rogã, sã-mi spuni si acele, ce s'au scrisu in contra femeiloru, apoi atunce n'ai mai fin-o pana e lumea, cá-ci de aceste s'au scrisu o biblioteca.

— Multiumimu de complimentu, observã cu aprehensiune nevést'a acelui barbatu.

— Multiumimu, multiumimu, — repetara tóte damele, mai adaugandu fia-care in particulariu, óresi-cari observatiuni sarcastice.

— Domnulu meu. respunsei, aluneci pe terenulu esageratiuniloru. Nici unu scriitoriu pan' acuma n'a scrisu in contra femeiloru o satira mai temeraria si mai teribila decãtu Shakespeare, creandu memorabil'a scena la conductulu funebrealu in tragedi'a sa „Richardu III.“ Inse nici acestu mare omu de geniu n'a fostu atãtu de unilateralu ca dta. Elu a scrisu, cá femeile sunt in-sielãtorie ca marea, — dar totu elu ni a creatu si prototipulu constantiei amorului femeiesecu in sublim'a sa „Julia.“

Tóte damele mi-aplaudara, éra barbatulu mi replicã:

— Da, si eu sum admiratoriulu lui Shakespeare. Pentru aceea sustienu, cá femei'a e angãtu si demonu intr'o persóna. Julia lui Shakespeare a fostu unu angeru. Inse la acést'a innaltíme a misiunii s'a datu unu bai prin cunoscinti'a lui Romeo. E intrebare, cá devenit'ar fi dins'a unu angeru fara — Romeo?

— Ai cuventu, domnulu meu. Se póte, cá Julia s'ar fi metamorfosatu intr'unu demonu, de cumva eventualitatea fatala i-ar fi datu de amantu unu Richardu III. Deci numai de la noi barbati depinde, ca femei'a ce ni a donat'o sórtea, sã remana purure unu angeru keresu séu sã se prefaca intr'unu demonu urgisitu.

Venirea unei dame sosite in minutulu acést'a intrerupse firulu discusiunii nóstre.

De atunce trecura mai multe luni, si incidentulu acést'a mai cá mi s'a stersu din memoria. In septeman'a trecuta primii o epistola, care mi-lu revocã de nou.

In tómn'a trecuta asistai la o nunta. O amica a mea din copilaria se maritã dupa unu june, pe care nu-lu cunoscusem pan'atunce. Ea ca féta arã unu angeru, — inse mi-se pare, cá mirele nu erã vrednicu de acestu epitetu frumosu. Motivulu casatoriei sale n'a

fostu amorulu Dinsulu doriã sã faca numai o parthia buna.

Abié trecura câte-va septemani, serman'a nevést'a facu o observatiune teribila. Barbatulu ei deveni infidelu. Trecu o luna, espirara dóue-trei. Nevést'a la inceputu plangea, mai apoi lacrimelile i secarã, si in urma s'a gasitu unu june bunu, carele n'a intarditu a o mangaiã.

Si acuma?

Ambele parti au inceputu procesu de despartire.

Éta o mica icóna din viéti'a sociala! O icóna vechia, care totusi va remané purure nóua, cá-ci precum dice Heine:

Es ist eine alte Geschichte,
Doch bleibt sie immer neu.

Dar sã ni întórcemu atentiunea de la acést'a icóna trista, si sã cautãmu recreatiune intr'unu locu mai vioiu.

La balu?

Da! Mi-au mai remasu trei díle din carnaval, despre cari inca nu s'a vorbitu in fóia acést'a.

Numai trei díle!

Numai. Inse aceste fura mai bogate in sujete pentru o conversare decãtu tóte celelalte díle ale carnavalului.

Intr'un'a din dílele drecute intrã in odai'a mea unu vechiu amicu.

— Vini de séra in balulu mascatu?

— Déca vrei tu, nu-mi pasa.

— Uita te, frate, ce am primitu. Cetesce-o!

Amiculu meu scóse o epistola, si eu o cetii. Sunã astfelu: „Iubite! De multu doriã sã te vediu si sã-ti vorbescu. Vina de séra in balulu de la redutu. O camelia in perulu meu va fi semnulu de pe care me vei cunósce.“ Nici o subscriere.

— Va sã díca unu rendez-vous. Me voi duce. Cum sã nu mergemu? Te voi insotí.

Sosi sér'a si intraramu in balu. Abié facuramu trei pasi si dóue masce s'apropriara de noi. Nici un'a n'avea camelia in peru. Amiculu meu nu se interesã multu de ele.

— De ce esti asié seriosu? — lu-intrebã un'a.

Amiculu meu inse tacea. I respunsei dara eu:

— Frumósa masca! Amiculu meu e unu june fórté seriosu, intocmai ca Crassus, despre care se dice cá in tóta viéti'a sa numai odata a risu. Ba nu! Elu e mai seriosu si decãtu Crassus, pentru cá acést' a risu celu pucinu odata in viéti'a sa. Amiculu meu sémena numai cu Chesterfeld, carele in adencele sale betranetie a scrisu intr'o di fiului seu, cá pe dinsulu nimene nu l'a veditu nici odata ridiendu.

— Tu esagerezi, — observã masc'a.

— Ba, de felu. Toti ómenii inamorati sunt seriosi vorbescu pucinu, si nu ridu nici odata.

— Pe semne si tu esti inamoratu, de cunosci atãtu bine natur'a celoru sagetati de dieulu Amoru.

— Ratecesci! Tronulu amorului in anim'a mea in momintele presinte e de totu vacantu.

— De unde dara atãt'a practica de amoru!

— Au nu potu sã vorbescu despre datinele celoru inamorati, fara ca insu-mi sã bolescu de acést'a —

fericire? Renumitul Bethoven, au n'a fostu elu surdu? si totusi ce clasicitati musicale a scrisu!

— E bine, mi-dise masc'a, vina cu noi la preambulare!

-- Dar nu potu lasa pe amicul meu singuru.

— Amiculu teu ne-a parasitu de multu.

Intru adveru elu ambla departe de mine, cautandu-si — cameli'a.

— E bine, mi-dise masc'a, cum ti-place balulu?

— Sunt pre multe femei.

— Ce felu? nu-ti placu femeile?

— Din contra. — Eu tienu la opiniunea lui Voltaire, ca fara de femei inceputulu si finea vietii nostre ar fi fara mangaiare, era ins'a-si vietii n'ar ave nici unu farmecu si nici o placere.

Intr'aceste diarii pe amiculu meu. Parasii masc'a si alergai la elu.

-- Am vediu'to, — mi-dise elu.

— Si ce ti-a disu?

— Numai atat'a: „Peste cinci minute, susu in a dou'a logia.“

— E bine se mergemu dara.

Urcaramu treptele. Eu remasei in a trei'a logia, era amiculu meu ocupat singuru locu in a dou'a.

Nu peste multu se ivi masc'a cu camelia.

— Ti-multiamescu, ca ai venit, dise ea amicului meu. De vr'o trei luni indiesertu m'am nisuitu, totusi n'am potutu conveni cu dta, acuma inse esti aici. Nu poti fugi. Cauta se stai la vorba cu mine. Scii cine sum eu?

— Ba.

— Afla dara!

Lapeda masc'a, si se ivi o fatia barbatésca, cu mustetie mari. Amiculu meu incremeni, ca-ci masc'a era unu — creditoriu alu seu.

Discursulu prosaiacu ce se infira intra ei despre „cátu“ si „candu“ nu convine in cadrulu unei conversari cu dvostre. Dar atata vi potu spune, ca dreptu motto la cuvinte le loru a servitu poesi'a lui Heine:

Mensch bezahle deine Schulden!

Parasiramu balulu, si in alta di la media-di esiramu la preambulare pe tiermurea Dunarei. Sorele ingana pantentulu cu radie primaverose. Muntii Budei desbracara vestmentulu loru albu. Tota natur'a suridea, par'ca voia se ni faca o placere. Unu publicu elegantu se preamba in susu si in josu, formandu unu „corso“ ca la Veneti'a. Tiermurea Dunarei in Pest'a are doue sezonuri. Unulu de prima-vera si altulu de toamna. In acestu tempu tota elitea publiculu face macaru o scurta preambulare de la Lloyd pana la edificulu academie.

Doue sezonuri! Primaver'a si tomn'a. Aceste sunt si in vietii omului principalele epoce, ca-ci precum canta vialulu Béranger:

Deux saisons réglent toutes choses,
Pour qui sait vivre en s'amusant :
Au printemps nous devons des roses
À l'automne un jus bienfaisant.
Les jours croissent, le cœur s'éveille ;
On fait le vin quand ils sont courts.
Au printemps, adieu la bouteille,
En automne, adieu les amours !

Ne preambulamu pe malulu Dunarei, si cu unu amicu alu meu faceamu revista a supra toaleteloru. O dama tenera atrase atentiunea toturora. Era nitielu cam cocheta, si ochii ei focosi aruncau nesce piviri

seucatorie in giurulu dinsei. Caracteristic'a toaletei sale era scurtimea hamei de metasa, care era decorata intr'unu modu escentricu. Apoi papucii! Naltimea calcailui era de o palma. Ne uitamu la ea cu suprinde. Ambiloru ni se parea cunoscuta. Da, o cunosecamn din — vediu'tu. O vedusemu nu de multu. Dar ce diferentia! Atuncea avea peru scurtu. Si acuma? Acuma... se me credeti, ca pan'acuma n'am scutu, ca dameloru se li cresea perulu in cate va dile atatu de multu.

Iosifu Vulcanu.

Inmormentarea carnavalului in Paris.

— Paris 12. fauru 1869. —

Voindu cine-va se idealizeze vietii Parisului, s'o faca vizibila, dandu-i o forma concreta, ar trebui se represinte o figura omenesca cu doue fetie; una din ele ar trebui se fia serioasa, meditatoria si grava, cea-lalta inse vesela, resfatiata si frivola.

Intr'adeveru, vietii parisiéna ne areta doue lumi, bine distinse un'a de alta: lumea verstei inaintate si lumea verstei in flore. Precandu cea d'antaiu este taboulu demnitatii si alu grandetiei acestei capitale, cea de-a dou'a este numai o caricatura a celei d'antaiu, este varicolor'a icona a usiurintiei si-a frivolitatii.

Eta caus'a pentru ce numimu Parisulu atatu centrulu civilizatiunii catu si alu coruptiunii!

Inse vomu fi nedrepti, afirmandu, ca tote cele de lume a le junimei parisiene sunt imoralitati si coruptiuni; ca-ci de multe ori stravigantele ei petreceri sunt provocate de obiceiuri stramosiesci.

Asie de exemplu sunt petrecerile in cele trei zile din urma ale carnavalului, la cari participéza adeseori si persone de etate inaintata, si cari se numescu inmormentarea carnavalului.

Era ultim'a domineca a carnavalului, candu nu-mi poteam esplicá sgomotulu neobicinuitu, ce me intepina la desceptare-mi; din tote partile sunete de trimitie si de corne de venatu — si ce sunete! Ferésca-te Domnedieu de-ale audi antai'a ora.

Curiositatea me fachi se mesuru mai iute ca de alta-data cinci rinduri de scari si se alergu pre bulevardu...

Bizara privilesece! Dintr'unu capetu pana in celalatu alu bulevardulu persone mascate, fia-care in altu modu; precandu la cei mai multi cealalta parte a corpului se areta in eleganta obicinuita de tote zilele, obrazulu represinta cele mai deforme ornamente: nasuri de cate-unu cotu, mustatie si mai lungi. Ochii mascatilaru portau unu felu de ochilari de tinichea, invapsiti in tote colorile posibile.

Dar' ce punea corona la tote erau trimitiele nenumerate, ce nu mai voiau se incete de a maltrata urechile bietiloru trecatori; in multe locuri vedeai grupe de cate diece seu mai multi trimitiasii, carii se intreceau care se sufle mai reu. Mai intipuiti-ve si titepele teribile a le precupetiloru, si ve veti face o idea justa de sgomotulu, cu care Parisianii dau carnavalulu ultim'a onore.

Prelanga mascare trebuie se mai insemnamu si travestirea, ce obicinuescu aici si candu nu e carnavalu, mai cu sema din partea dameloru.

Nu-ti trebuie mai multu decatu unu intrepatiu de cate-va sute de pasi ca se vedi pe sesulu frumusu

in pantaloni si pe barbati in rochii. In privinti'a acést'a Parisianii sunt fórte rafinati.

Apoi inpinseturile si isbirile celoru ce jalescu carnavalulu! Nu esagerâmu déca dîcemu, câ acestea sunt totu atâtea scandale si escese. Fia! câ-ci lumea are deplina libertate si sergentii de pe strade trebuie sê védia disordinea, neavendu cuventu pentru sustinerea ordinei, afara déca aru fi provocati la acésta prin incidente extraordinarie.

Acum sê lasâmu pre mascati sê si continueze ne-buniile si fantaziele, si sê trecemu la ceremoni'a boiloru grasi. Dar' am uitatu ceva: nu e asié, câ vi s'ar paré ciudatu sê vedeti pe unu mascatu impodobitu cu cele mai bizare vestminte, calare pe unu asinu, portandu unu praporu in mana si ragnindu din tóte poterile; apoi cortegiulu blandului animalu! O banda de musicianti, dupa care urméza o mica armata cu stindarde si cu lautarii

Tre díle totu asié...

Sê vorbimu in fine despre boii grasi.

Inca in tempulu lui Carólu IV erá obiceiul in Paris a preumblá pe strade doi boi grasi, urmati ca victimele celoru vechi; acést'a se intemplá mai antáiu spre a serbá, mi se pare, diu'a, candu sórele intrá in icón'a taurului. Obiceiulu ar fi parvenitu de la Gali, carii l'aru fi imitatu dupa Egipteni. Fia ori-care originea acestei serbári, ca totu-si e cam curiósá intr'o cetate civilisata cum e Parisulu de astadi. Ceremoni'a Apisului francesu a trecut prin multe fase de stramutare, pana veni unu tempu, in care fú interdîsa spre a reincepe cu anul 1805.

Sê vedemu cum se petrecú estu-ana acést'a ceremoniá.

Trei boi grasi furav portati pe trei cara impodobite cu flori prin tóte bulevardele si stradele principale a le Parisului.

Procesiunea, in sine ridicula, crá in aparintia fórte marétiá.

Inaintea fia-carui caru mergea o banda de tobasi c'unu tamboru in frunte si urmatu de-unu despartimentu de óste ce se formá spre acestu scopu, mai cu séma dintre fetiorii de macelari; pre amendoue laturile a carului cáte-o colóna de soldati cu puscile in spate. Dupa caru veniá unu numeru de calareti incarcatu de musicanti mascati si cu costume ridicule.

Victimele erau ornate cu flori si cu salbe si trase de siese cai manati de postilionii de mod'a vechia.

In urm'a careloru cu boii si cu musicantii, unu altu caru incheiá conductulu; acést'a erá unu caru de triumfu, incarcatu de diei si dine din mitologia. Form'a carului, decoratiunea lui precum si costumele divinului personagiu presintau unu aspectu fórte miraculosu.

Promenarea boiloru grasi face cea mai mare sensatiune intre diferitele serbári a le carnavalulu in Paris; copíi si caruntii se indesuescu pe strade ca sê vedea si sê se mire.

Trei díle tiene triumfulu fericiteloru animale si-a patra díle stempera apetitululu celoru ce iubescu biftecurele grase!

Martu sér'a pe balconulu proprietariulu vre anuía dintre boii grasi stau arborate stindarelele, portate ca procesiune, si mai multi insi suna din trimitie o fanfara confusa, la carea publiculu de pe strade respunde prin aplause frenetice. In acést'a sér'a serbarea-si ajunge cea mai inalte culme, in mascari si in

sgomote. Ti-se pare, câ Parisulu e locuitu numai de ómeni nebuni.

Éta cum se inmormentéza carnevalulu in Paris dér' ce dîcemu? elu pare numai a fi inmormentatu séu numai numele i se pune de-o camdata sub gli'a visárii. Inse petrekerile se continuéza si déca voiesci poti serbá in tóta diu'a unu altu carnevalu, cu deosebire, câ mascele nu se mai pórtá.

De-alt felu fiti asigurati câ cei ce depunu masc'a carnevalulu, remanu cu a loru propria, carea in Paris e mai la moda, ca aceea ce se vinde in pravalille frise-riiloru!

I. Lapedatu.

CE E NOU?

** (Cu o impartesire curiósá) incepe mu adi rubric'a acést'a. Din Gherl'a ni se scrie, câ teologiloru de acolo nu li e permisú a cetí nici o fóia beletristica, prin urmare nici fóia nóstra. E bine, noi la rondulu nostru ni luâmu libertate a observá, câ romanii gr. catolici nu sunt papistasi; clericii romani n'au sê remana dara toti neinsorati, prin urmare au necesitate de cultura sociala, — si déca nu li se concede, ca sê cetésca nici macaru o fóia beletristica, apoi de unde sê si-o câstige ast'a. Ce felu? Voiti dvóstre sê cresceti natiunii nesce calugari netrebncii? — Ni place a crede, si sntemu convinsi, câ acést'a ciudata regula disciplinariá a isvoritu din zelulu celu multu alu cutarui superioru seminariulu, si câ Pré Santi'a Sa parintele mitropolitu, carele inca si acuma se afla in Gherla, nu scie nimica de dins'a. Noi dara ni vomu permite a tramito de adi inainte teologiloru din Gherl'a cáte unu esemplaru din ambele nóstre foi. Sperâmu câ nu se voru inchide portile inaintea loru. Ast'a ar fi o pedeca mare pentru „Famili'a;“ inse Gur'a Satului ar sari peste pórtá, si ar intrá, rumai ca sê védia si sê audia, câ ce e nou in seminariulu din Gherl'a?

** (Despre tabloululu natiunalu). O gramada de reclamatiuni primite in dílele trecute ne indémna sê scriemu aceste síre. Homo proponit, Deus disponit! Acest'a e unu proverbu latinu, care in romanesce s'ar traduce asié: Redactorulu propune, inse obstacolele dispunu. La inceputulu anulu amu promisú, câ espedarea tabloululu se va incepe in prim'a fauru. Astfelu cugetaramu noi, inse mutarea petrei din Vien'a la Pest'a ni-a causatu obstacole atátu de mari, incátu litografarea numai in septeman'a venitória se va póte incepe. Deci espedarea se va face in lun'a lui martiu. Pan'atunce ne rogâmu de indulgintia. Era acei onorabili prenumeranti, carii se abonara si la tablourile din semestrele trecute, faca bine si sê nu reclameze in fiacare septemana de optu ori, câ-ci acele tablouri — pentru crutiarea speselor de espeditura — se voru espedá de odata cu celu nou, éra pan'atunce nu se potu nimenui.

** (Ioanu Brateanu in Pesta). Unele foi ungresci au inventatu o noutate pré interesanta. Ele adeca dîcu, câ dlu Ioanu Brateanu are sê vina nu peste multu la Pest'a spre a se intielege cu corifeii magiariloru despre unele afaceri internatiunale. Se intielege de sine, câ acést'a scriere nu e basata pe adveru. In cátu pentru noi, amu dorí multu sê se realizeze, si sê potemu salutá in midilocolu nostru pre acestu

mare barbatu, carele in tempulu presinte se bucura de o poporalitate mai mare intre toti barbati romanu, alu carui nume e cunoscutu si se rostesc cu stima si in celu mai de pe urma satu romanescu.

* * * (*O corespundintia comica*) De multe ori se intempla, câ fôile nôstre cele seriôse, pentru a combate cu mai nultu efectu cutare faptu absurdu seu antinaturalu, pasiescu pe terenulu umorului, si publica câte unu articulu seu corespundintia umoristico-satirica. O asemenea corespundintia comica a aparutu si in nrulu 9 alu „Gazetei.“ Gorespundinti'a e tramisa din Lugosiu, si vorbesce cu unu pathosu falsu despre „escelenti'a sa,“ seu in romanesc, despre santi'a sa parintele episcopu de la Lugosiu, — si dupa o gramada de citatiumi latinesci, cu o falca in ceriu si cu alt'a in pameutu, vine a ni vorbi despre meritele episcopului Dobra. E bine, amu cetitu cu multa placere corespundinti'a acést'a, si marturisimu, câ a supra nôstra si a avutu efectulu doritu, câ-ci amu risu multu. Este ôre vr'unu incidentu mai comicu, decâtu a vorbi seriosu despre meritele lui — Dobra?

* * * (*Din Gherla ni se scrie,*) câ Pré Santia sa parintele metropolitu dr. Ioanu Vancia petrece pan'acuma totu la Gherla si nu se va mutá la scaunulu archiepiscopescu decâtu numai pe la Pasci. Acuma se vorbesce multu pe acolo, câ cine va fi episcopu la Gherl'a? Se intielge de sine, câ sunt vr'o cinci-spre-diece aspiranti, toti — romani mari, pentru câ, sê vedeti onorabili cetitori, candu se deschide vr'unu postu bunu, atunce care de care e romanu mai mare.

* * * (*Diet'a Ungariei*) s'a conchiamatu pe 20 aprilu, dar miscârile electorale s'au inceputu mai de multu. De asta-data avemu sê inregistrâmu o scire curiôsa si dorerôsa. S'au gasitu trei preoti romani, carii parasindu-si turm'a, lucra din respoteri in contra alegerei bravului aperatoru alu causei natiunale d. dr. Alesandru Mocioni. Amu dorí s'avemu portretele loru, câ sê-i publicâmu in — Gur'a Satului.

* * * (*Baluri cu redicat'a.*) Tenerimea studiôsa romana din Aradu va arangiá la 15/27 fauru unu balu in sal'a otelului „la crucea alba.“ Venitulu curatu e meritulu pentru ajutorarea teneritoru romani mai lipsiti din gimnasiulu aradanu. — Tenerimea romana beiusiana a arangiatu la 8 fauru unu balu, in sal'a otelului cetatienescu, in favôrea bibliotecei societâtii de leptura a tenerimei studiôse in Beiusiu. — La Oradea-mare se va mai tiené inca unu balu romanescu, si acést'a — confesionalu. Balulu acést'a se va arangiá de catra comunitatea besericea gr. or. de acolo, la 28 fauru st. n., in sal'a otelului „arboarele verde“, in favôrea besericea si a teneritoru romani lipsiti. — Vomu primí cu bucuria insciintiári despre succesulu acestoru baluri.

* * * (*Diariulu lui Hymen.*) Dlu Paulu Rotariu, referentu orfanalu la comitatulu Timisiôrei, si-a incredintiatu de fiitóri'a socia pre amabil'a domnisiôra Iuli'a Dregheciu fic'a protopopulu romanu din Timisiôr'a. — Iubitulu nostru amicu, cu carele dimpreuna fondaram „Umoristulu“, dlu Georgiu Ardeleanu, vice-fiscalu magistratualu, inca in decursulu acestui carnevalu va duce la altariu pre fraged'a domnisiôra Elen'a Putileanu. — Dlu Paulu Fizesianu, teologu absolutu, la 9/21 fauru si-a serbatu cununí'a cu tener'a si gratiôsa domnisiôra Anca Craciunescu. — Urâmu juneloru parochi o viétia indelungata, fericita si neconturbata de neplaceri!

* * * (*Societatea Petru Maioru.*) In siedinti'a de la 18 fauru Grigoriu Stetiu a declamatu poesi'a: „Catra renegati“, de Iosifu Vulcanu, — B. Cornea a continuatu tratatulu seu despre bólele de peptu, — si Ioanu Vlas'a a declamatu poesi'a „Catra fratii mei romani“, de unu filo-romanu.

Literatura si arte.

* * * (*O fôia noua.*) La Aradu a aparutu o fôia literaria-besericésca, intitulata: „Speranti'a.“ Nôu'a intreprindere e organulu soceitâtii de lectura a teologiloru romani din Aradu, si apare de doue ori intr'o luna sub redactiunea colegiala a teologiloru: Constantinu Gurbanu, Ioanu Besanu, Iustinianu Cernetiu si Georgiu Morariu. Pretiulu pe anu 4 fl. Salutâmu cu bucuria pe junii teologi pe tenerulu literariu, si dorimu intreprinderii loru succesu bunu!

* * * (*Panteonulu Romanu.*) Candu venimu sê vorbimu onorab. nostri cetitori despre acést'a publicatiune de multu anunciata, mai nainte de tôte ceremu scusele nôstre pentru intardiarea-i de pan' acuma. Vin'a nu este a nôstra, ci aceea zace in obstacole tipografice. Acuma inse amu ajunsu pan' acolo, încâtu chiar in mintele presinte se culege utim'a còla. Deci numai nitica indulgentia mai ceremu.

Din strainetate.

‡ (*Siese milióne in patru ani.*) La teatrulu Dejzet in Paris in anulu 1854 erá o baletista tenera si frumôsa, cu numele Elisa Labroise. Prin portarea si frumseti'a sa a atrasu atentiunea multora, dar mai alesu a tenerimii. Pe tempulu acela mr. Unna, inca petrecea prin Parisu, si ca fiulu unui negutiatoriu fôrte avutu din Americ'a, erá favoritul dsiôrei Elisa. Mai tardiu se latise faim'a, câ Unna o ia de socia. A si luat'o, de ôre-ce parintele seu care nu s'a invoitu la acea, — a repausatu, si asié elu acuma, ca erede si liberu, n'a fostu impedeatu. Unna cu tener'a-i socia a lasatu Parisulu si a trecut in Americ'a, era pulliculu teatrului Dejzet in scurtu ai uitat'o. In vér'a anulu 1862 era s'a ivitu in Parisu ca avut'a veduva a lui Unna. — A traitu fôrte bine si ducea unu lucsu, încâtu devenise objectu de conversare alu parisianiloru. Pôte, câ-ci a ereditu siese milióne franci. Dupa ce s'a uritu in Paris a intreprinsu calatorií. In dfilele trecute éra si ajunse la Paris — intre baletistele teatrului de opere, unde e si adi, si are unu venit de 150 franci pe luna. Tôte bunurile si le-a prepaditu; in 4 ani 6 milióne se dusera.

‡ (*Tiarulu Rusiei.*) Unu corespundinte din S. Petruburg scrie urmatóriele despre tiarulu Rusiei: Nici o fakta alui nu e grabita; precum se mania de iute, asié se si liniscesce. De multe ori intrebuintieza expresiuni aspre, — ce la ei e mai multu datina. I place viétia familiaria, si-iubesc familia'a, se afla bine candu e in giurulu sociei si a prunciloru sei. E sanetosu, omu corpulentu; i place caletori'a mai alesu pre mare. Cu toti vorbesce rece si pre scurtu, de comunu uita pre cari numai de câte va dile nainte au fostu la dinsulu. Limb'a polona o vorbesce bine si fluidu, dar in Poloni'a nu voesc sê caletorésca.

‡ (*In teatrulu de Lipsi'a*) s'a represintatu pies'a

„Demetrius.“ Partea prima lucrata de Schiller éra a dóu'a întregita de Laube. Publicului i-a placutu multu, in câtu Laube fu chiamatu pe scena mai de multe ori. In urma díse: „Déca cine-va s'a urcatu pe umerii lui Schiller, apare mai mare, de câtu este in realitate.“

‡ (*Poetu mutu.*) Poesiile lui Isaia Bondu au facutu mare furóre in statele unite. I Bondu e surdомуtu. Nu de multu a scrisu novele mai scurte, in cari sujetulu si tiesetur'a sunt interesante.

‡ (*Cinci-spre-diece ani din viéti'a unui artistu.*) In Berlinu nu de multu a repausatu Feigelstock, unu membru alu teatrului de Wilhelmstädt, lasandu dupa sine urmatoriulu memoriu: Cinci-spre-diece ani am fostu artistu teatralu. In acestu tempu am debutatu la 27 teatre. Mai multu am petrecutu in Hamburg, unde am jocalu unu patrariu de anu, dar cu unu venitu anualu de 350 taleri, nu am fostu in stare sê me potu platí de detorii! Am jocalu in 25 de piese cu dantiuri si in 47 piese cu cantece; am avutu rolu in nóue opere: ca tenoru, baritonu, si basu. Am jocalu in totu felulu de genre: in tragedia, drama, comedia si in pantomimica. In decursu de 15 ani am pasítu inaintea publicului in 947 de roluri, necomputandu aci acele, cari a trebuitu sê le jocu de dupa culise. Se întemplá. câ intr'o séra jocam si câte trei roluri. Am fostu membru ordinariu a nóue teatre. In fia-care anu am jocalu celu pucinu de 200 ori, si asié de 4000 de ori m'am luptatu, si rezultatulu a fostu, câ in 42 de orasie am lasatu — detorii. Pe carier'a de artistu venítulu mi-s'a urcatu la 5700 taleri. Credu câ detoriile facute ici si colo se urca pana la sum'a amentita. Summa summarum: nu am nimicu; dar am socia, trei copii, 240 taleri detorii in Berlin. Cine le va platí? Eu nu!

‡ (*Garibaldi*) tóta érn'a a petrecut'o pe insul'a Caprera. Se díce, câ de unu tempu încóce a inbetranitu tare, e de totu caruntu, si se plange, simtiendu, câ pre dí ce merge ochii i slabescu. Nu mai e vialu. Nici nu e mirare, câ-ci in anii din urma a fostu espusu la multe. Insul'a Caprera inca e mai delasata ca pana acuma. Pana candu Garibaldi a fostu eroulu dílei, pana atuuci si insul'a a fostu mai cercetata. Betranulu ostasiu acuma traesce fórte retrasu in cas'a sa. Tempulu si-lu petrece cu preambulare séu cioplindu câte o nuí'a, séu, arare ori — ceteste.

‡ (*Pater Claretu.*) carele a fugitu din Spani'a cu exregin'a Isabel'a, a lasatu multe unelte pretíóse in capitala. Aceste a cadíutu in man'a guvernului interimalu, care nu de multu le-a pusu la licitatie. A avutu casa frumósa si 'ntrins'a mobile, tapete si alte multe pretíóse. Candu a venitu rondulu pe maruntíusiuri, cumperatorii si bateau jocu de objectele puse nainte, imbiau unulu pre altulu dicandu: „Cumpera si tu ce-va suveniru istorica, o pipa séu unu pocalu domnescu.“ Objectele marunte au trecut, câ-ci fia-care se nisuiá sê aibe unulu de suveniru. Unii compuneau versurele satirice, era altii facandu o papusie de sdremtie o radiemau langa mésa si inboldind'o i diceau sê cumpera si ea. In urma a luat'o si între strigate o purtara prin chiliile góle, apoi o pusera pre focu.

‡ (*In Rom'a*) s'a tienutu o festivitate stralucita in onórea lui Rossini. In 5 l. c. sal'a conservatoriului a fostu indesuita. Inteliginti'a si artistii homei toti au

fostu de facia; s'au tienutu mai multe vorbiri. Urmara apoi declamatiuni, cantári si piese musicale de Rossini.

‡ (*In Svedi'a*) facu mari pregatiri pe anulu 1871—15 augustu, candu voru serbá anulu 100 de la nascerea renumitulu Walter Scott.

Gacitura de semne.

De Cornelia Vulcanu.

□ ai △ o2! a △ ii □ i! ∇ o* a △ a
 * i' u = e §eau ∇ a = u □ = e △ o = u;
 il = e! u □ i u § * * * e △ i § o ∇ a * * * u * * u
 ! u □ ai * e * * a □ ie * i u ! * iosu.

∇ a = e * * u i □ § * * u eu ∇ u △ o △ u * * u
 ∇ u a § a 2e ∇ e * * * a 2iu
 * e * * a 2iu ∇ e ∇ u2 e ! * a * * e
 § 2i! o ∇ * i △ 2i = △ i * i! = ! u * * u □ ieu
 = * * u2'a.

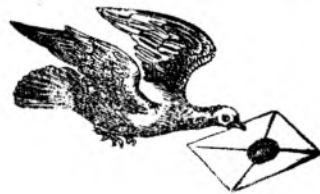
Deslegarea gâciturei numerice din nr. 3:

Amara e mórtea, candu omulu e june,
 Si diu'a frumósa si traiulu e linu;
 Candu paserea canta, candu florile spune,
 Câ viéti'a e dulce si n'are suspínu.
 Ér eu ca o flóre, ce nasce candu plóua,
 Cresceam in de-a serii suave cantári,
 Si mie amorulu cu budie de róua,
 Cu anim'a i dulce mi-dá sarutári,

D. Bolintineanu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luisa Murgu n. Balcu, Amalia Vulcanu n. Craciunu, Laura Ionescu, si de la domniú Stefanu B. Popoviciu, Stefanu Munteanu si Constantinu Spataru.

POST'A REDACTIUNII.



Resinari. Aseptámu ab-nantii promisi. Esemplariulu de onóre si pan' atunce ti s'a espedatu.

Strimtura. Din 1865 nu mai potemu sierbí cu esemplare. Regretámu, câ n'ai reclamatu mai de multu.

La mai multi. Ve rogámu nu reclamatu la noi „Noptile Carpatine“, ci la autoriulu in Turinu, câ-ci noi i-amu predatu tóte prenumeratiunile inca atunce.

Dluí V. B. „Idil'a“ — precum o numesci dta — se póte publicá; din doinêle tramise asidure dóue trei. Versurelulu din urma contine o idea de mií de ori lucrata. Din tóte încercárele dtale de pan' acuma amu vedíutu, câ ai inclinatiune pentru poesí'a poporala. Ti-recomandámu dara se studiedi pe celebrulu nostru Alesandri. Poesiile poporale publicate de dlu Alesandri se afla de vendiáre in librari'a lui Socescu in Bucuresci, pretiulu 7 sfanti.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.